

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice števil. 16. — Z urednikom se mora govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: Štatisopna petit-vrsta 4 kr., pri vsakratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom volja mesečno 9 kr. voš. Po pošti volja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 202.

V Ljubljani v soboto, 5. septembra 1885.

Tečaj II.

Slovenski jezik in naše gimnazije.

Pod tem naslovom je naš list prinesel nedavno tri razborito, stvarno in premišljeno pisane uvodne članke, v katerih je g. pisatelj poudarjal posebno tri točke.

Prvič, pravi, da, ako hočejo Slovenci vstopiti med izobražene narode, primorani so zahtevati slovenske višje gimnazije; kajti do sedanje slovenske vsoporednice naših nižjih gimnazij podajajo učencem premalo znanstvene vzgoje v materinem jeziku.

Drugič zahteva g. pisatelj, da mora slovenska višja gimnazija biti tako osnovana, da se dižaki do dobrega naučijo tudi nemškega jezika.

Tretjič poudarja pisatelj, da nimamo Slovenci do sedaj zadosti knjig, ki bi bile primerne za rabo na višji gimnaziji. Da nam učna uprava danes dovolj vpeljava slovenščine kot učnega jezika, ostala bi ta koncesija iluzorična, ker nimamo dotičnih učnih sredstev.

Vsak, kdor razsodno in nepristranski bere omenjene tri članke, priznati mora, da jih je pisatelju narekovala v peró goreča ljubezen do naroda slovenskega in praktična skrb za duševno in materialno blaginjo mladega narastaja našega.

Kaj pa zahteva g. pisatelj v teh člankih?

Najprej odločno zahteva, naj se inteligencija naša znanstveno izobrazijo v materinem jeziku svojem. In da se doseže ta plemeniti smoter, terja, naj se osnuje v Ljubljani še jedna kompletna gimnazija s slovenskim učnim jezikom. Rad bi poznal zavednega Slovenca, ki ne bi od vsega srca pritegnil tem besedam pisateljevim.

Kdor si nalašč ne maši ušes in kdor si nalašč ne zavezuje očíj, ta lahko vidi in sliši vsak dan in povsod, koliko okornosti, koliko nedostatkov ima na sebi še naš književni jezik. Le berite uradne spise — kaj uradne spise! — le berite časopise slovenske, pa bodi si sam „Slovenski Narod“ ali „Slovan“, ali kateri koli drugi slovenski politični list si bodi, pa lahko vidite in slišite, kako okorna, z nemškim duhom napojena je njih pisava, kako nedomač njih zlog, kako barbarska njih skladnja. Le poslušajte govornike naše, bodi si tudi najradikalnejše politike slovenske, pa recite, koliko izmed njih jih misli slovenski, kadar govoré slovenski? Le vprašajte profesorje naše, ki so nam spisali slovenske učne knjige, kolikor jih imamo, in poslušajte jih, kako se jim je bilo boriti s terminologijo in skladnjo slovensko, da, celó s slovniškimi oblikami, ko so sestavljali učne knjige slovenske. Kakšen in kako z germanizmi napojen je občevalni jezik slovenskega razumništva; kakšne so mnoge knjige slovenske; da, kakšni celó tiskani zborniki mnogih, zlasti deželnih zakonov naših? Groza jih je čitati! In vendar je te zakone ustanovil cvet razumništva slovenskega, deželni poslanci naši! Kdo izmed nas je zmožen, točno in gladko razgovarjati se ob vsakem znanstvenem predmetu, da ne rečem pisati? Istina, imamo slovenskih duhovnikov, uradnikov, učiteljev in strokovnih pisateljev, ki znajo svojega uma meče ravno tako izbornu sukati v slovenskem, kakor v nemškem jeziku; toda kako neznatno je stevilo takih odličnjá v. In še ti si jezikovne omike svoje niso pridobili v šoli, ampak dala jim jo je svoja pridnost, ljubezen do naroda, iz katerega so porojeni, poštena trdna volja in veselje do svojega poklica,

ki jih je postavil v sredo naroda našega. Samouki so vsi, in naučili so se te jezikovne spretnosti drug od drugega, v šoli pa ne! Lehko rečemo, da šola, srednja šola, kakoršna je dan danes, še nikoli nobenemu izmed nas ni dala znanstvene omike v slovenskem jeziku. In baš take znanstvene omike v materinščini naši zahteva domoljubni pisatelj omenjenih treh člankov od naših srednjih šol; kajti samo iz popolnoma poslovenjenih srednjih šol se razširi znanstvena jezikovna omika po vseh stanovih ter iz njih zaide tudi v široke kroge naroda našega. Recite, ni li to zahtevanje pisateljevo domoljubno, pošteno-narodno? Ne! „Slovenskemu Narodu“ je pisatelj, ki v svojih člankih zahteva slovenske višje gimnazije, samó „klečéplaz“, njegov smoter je „banavzičen“; njegovi izvodi so „običajna širokostopajoča fraza“; pisatelj je „najat“, „zagovarjati vlado proti vsem še takó opravičenim težnjam našega naroda.“ To je res izborna! Kaj pa naj zahteva tedaj pisatelj, da bode vam in vašemu narodnemu ponosu po volji? Najbrž kar slovenske akademije in slovenskega vseučilišča, dasi še čisto slovenskih ljudskih šol nimamo! Začetek in konec vsega narodnega programa je popolna enakopravnost slovenskega jezika v uradu in šoli, a zdaj možá, ki zahteva za našo višjo gimnazije slovenske, pitate s klečéplazom ter mu implicate očitete narodno izdajalstvo? Sram vas bodi!

V drugem članku zahteva gosp. pisatelj, naj se višja gimnazija slovenska osnuje takó, da se učenci do dobrega naučijo tudi nemškega jezika. Zoper to točko niti „Slovenski Narod“ nima nobenega stvarnega ugovora. Spotika se

Listek.

Prokleta!

(Roman Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predelavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

Mlada deklica zarudi. „Dovelj je, da vas kdo le pogleda, gospica, da izve, da ste ravno tako dobri kakor lepi. Vi me se vé da ne poznate. Jaz nisem od tukaj. Prihajam od daleč in romam uže več dnij. Danes zjutraj sem bil uže tako truden, da sem mislil, da se zgrudim. Po tem se vsedem pod to staro vrbo, pomočim si kos kruha v vodo ter ga pojem. Na to zadremam v travi. In, ko se vzbudim, stali ste vi pred mano, kakor da bi stal angel pred mano! Ah, gospodičina, vi mi gotovo prinesete srečo.“

„Ali vam je še daleč potovati?“ — „Ne, ne več daleč.“ — „Če hočete iti z mano na pristavo — prav blizu je, vidite li streho? — morate sa tam uro odpočiti. Vsak, ki tjakaj pride, lahko se okrepča. In kozarec vina vas poživi za daljno potovanje.“

„Hvala lepa, gospodičina, hvala lepa. Ni mi treba dalje potovati . . .“

Mlada deklica potegne nekaj drobiža iz žepa, ki ga poda beraču besedeč: „Le to imam pri sebi.“

Oči starčkove napolnijo se s solzami.

„In vendar ne bi hotel česa odtegniti ubožčekom, katere uže poznate,“ deje. — „Ah, ne bojte se tega; če nemam več denarja, pa družega zahtevam. In jaz ga dobodem zmerom. Če kedaj tođ mimo pridete, morate vsekako priti na pristavo.“

„Vi tedaj stanujete na pristavi?“ — „Da!“ — „Kako ljubeznjivi ste, gospodičina! Smem li poljubiti vašo roko? Tako! Seveda pridem na pristavo, uže zato, da vas bodem še enkrat videl.“ — „Hočem vas pričakovati!“ odgovori ljubezna deklica, katera je čudno sočutje občutila do nepoznanega starčka. — „Kako li se zovete?“ — „Blanche.“ — „Lepo ime!“ — „In vi?“ — „Jaz sem stari Mardoche.“ — „Imate morda otroke?“

Starec se zgane. Potem reče obotavljaje se: „Jaz . . . jaz ne vem.“ — „Razumem,“ deje mlada deklica žalostno. „Vi ste bili ubogi, niste

mogli obdržati svojih otrok pri sebi, in sedaj ne veste, kaj je iz njih.“

„Tako je, gospodičina, tako je. Vi ste stvar uganoli.“ — „Jaz vas iz srca omilujem!“ — „Da, omilovanja sem res vreden. In vendar, odkar vaše oči počivajo na meni, zdi se mi, da sem menj nesrečen. Gotovo, vi mi prinesete srečo, to čutim. Če v tem kraju ostanem, pridem k vam, gospodičina ter prosil bom, da zá-me poskrbite.“ — „Ah, jaz malo morem, pa če pomoči potrebujete, rečem le besedo in vi imate dva prijatelja na pristavi: mojega očeta in botra.“ — „Ali ni več pristava Jacques Mellierova?“ — „Vi tedaj poznate Jacquesa Melliera?“ — „N . . . e. Pa pred dolgim časom sem slišal o njem govoriti.“ — „Nu tedaj, Jacques Mellier je še zmerom na pristavi, on je moj oče.“ — „Vaš oče!“ — „Seveda, ker jaz sem njegova hči.“

Berač si položi roko na čelo ter jame pre-mišljevat.

„Če me spomin ne vara,“ reče potem, „mora Jacques Mellier biti star okolo petinšestdeset let.“ — „Tako je.“ — „In vi, gospodičina, utegnete imeti petnajst let.“ — „Imajo me zmerom za mlajšo, ker sem majhna. Kmalu bodem imela

le ob to, da bi morale „najboljše učne sile“, „elita“ učiteljstva našega, poučevati nemščino po „štiri ure“ na teden. Nam se ta zahteva pisateljstva zdi skozi in skozi opravičena. Kajti nemščino po naših srednjih šolah večkrat poučujejo taki učitelji, ki se ne dadó porabiti za druge učne predmete. Ljubljanska gimnazija n. pr. nima niti jednega germanista. Zdaj se ta nedostatek ne čuti, kajti dijaki se nemščine naučé pri drugih predmetih. A uvedite za vse predmete slovenski učni jezik in uvidite takoj, da se niti v štirih tedenskih urah dijaki naši ne naučé do dobrega jezika nemškega, ako ne bodo imeli dobrih, ali najboljših učiteljev iz tega predmeta. Da je pa popolno znanje nemškega jezika v govoru in pisavi danes nujna potreba vsakemu omikanemu Slovincu, tega ne bode zanikal nihče, kdor vse svoje politične modrosti ne zajema iz volkostéine slovenskega radikalstva. Nemški jezik odpira našemu razumništvu prostrano tviórišče od Adrije do Karpatov, od Bodenskega jezera do Pruta. Mi proizvajamo več narodne inteligencije, nego je moremo porabiti domá; ta si po drugih kronovinah avstrijskih išče kruha, in nahaja ga povsod, ker je v srečnem položaji, da je zmožna dveh ali celó treh deželnih jezikov. Največjega sovražnika slovenskemu razumništvu bi morali imenovati tistega, kdor bi dijakom, uradnikom in trgovcem našim hotel vzeti to jezikovno spretnost, ki jih usposablja, vspešno tekmovali po vsi Avstriji z Nemci in Italijani. A kaj bi dalje dokazovali, kako potreben je vsakemu omikanemu Slovincu nemški jezik. Le pogledite Čehé! Kako sta se trudila Rieger in Clam Martinic, da bi dosegla deželni zakon, po katerem bi se bilo vsem dijakom po čeških srednjih šolah obligatorično učiti nemščine. A nista ga dosegla, ker so se mu upirali nemški poslanci, dobro vedoči, da bi potem Čehi, zmožni nemščine, celó po nemških pokrajinah rinili nemške uradnike s svojih mest. Ker ni še videti, da bi kmalu napočil tisti véliki dan, ko se bode „slovensko jezero“ izlilo v „véliko morje slovansko“, moramo uže računjati z resničnimi potrebami ter otroke svoje vzgájati tako, kakor zahtevajo praktične vsakdanje potrebe našega javnega življenja. Mi si niti urednika „Slovenskega Naroda“ brez znanja nemškega jezika ne moremo misliti. Brez nemščine in nemških citatov bi niti „Slovanovih“ uvodnih člankov izborni pisatelj ne mogel tako korenito zabavljati. „To jest faktum“, in teh dejanskih razmer ne odpravi noben narodni ponos, nobena narodna odločnost; kajti dejanske razmere so silnejše nego mi.

Zlasti pa se repenči „Slov. Narod“ zató, ker pravi pisatelj omenjenih člankov, da za višjo slovensko gimnazijo nimamo potrebnih učnih sredstev. In pisal je resnico. Ali je pa s tem

devetnajst let.“ — „Devetnajst let,“ opetuje stari, kakor da govori sam sebi. „Oprostite, gospodičina, če se čudim in sem radoveden; vedel sem pač, da ima gospod Mellier hčerko in da je udovec. Pa vi ne morete biti ta hči, ker bila je uže pred dvajsetimi leti na možitev.“ — „To je bila Lucila.“ — „Istina, Lucila; sedaj se spominam njene imena.“

Mlada deklica reče žalostno: „Jaz je nisem nikdar poznala. Ni je bilo več na pristavi, ko sem se rodila. Še le vlansko leto sem izvedela, da je Lucila nekega dne — ne ve se zakaj, bila odšla ter se ne več vrnila. Mislijo, da je mrtva.“

Srce beračevo zatrepče. „Gospodičina“, reče, „smem vas le še nekaj vprašati? . . . Vaša mati . . . je-li tudi na pristavi?“ — „Ah ne. Z mojo materjo je kakor z Lucilo. Tudi nje nisem nikdar poznala; umrla je, ko sem prišla na svet.“ — „Kako čudno vse to doni!“ misli si berač. Potem pristavi glasno: „Takrat je bil star brdak služabnik na pristavi. Pierre Rouvenat mu je bilo ime. Je-li še živi?“ — „Gotovo. In tudi nema veselja, da bi še umrl. On mi je boter.“ — „Ah! Pierre Rouvenat je vaš boter? . . .“ — „Da. In če bote kedaj potrebovali najboljšega, najprisrčnejšega, najdobrohotnejšega mož, potem se obrnite do njega.

že rekel, da si jih ne moremo pripraviti? Narobe! Kdor bere omenjene stavke, lahko bode razbral iz njih to, da pisatelj pravi med vrstami: „Ker nimamo še potrebnih knjig, skrbimo, Slovenci, da jih dobimo o pravem času!“ To se ve, da „Slov. Narodu“ učne knjige ne delajo nobene preglavice. Saj so tudi pred toliko in toliko leti profesorji Mitteis, Achtner in drugi poučevali brez knjig in dijaki so vse „pisali“ za njimi. Mogoče! To je bilo pri posameznih profesorjih iz nekaterih predmetov. A zdaj naj dijak „piše“ za učiteljem verstvo, zgodovino, zemljepis, prirodopis, matematiko, grški in latinski slovar! Ta bi bila lepa! Res čudimo se izbornemu pèdagogu, kateremu je mogel izpod peresa uiti tak nonsens. In nekdanj se je drugače poučevalo, nego se poučuje dan danes, ko je vsakemu učitelju strogo ukazano, ravnati se po šolski knjigi, ter so prepovedani vsi diktati, vsa skripta.*

Samo za V. razred bi potrebovali na pr. te knjige: 1.) uvod v dogmatiko; 2.) latinsko slovnico; 3.) latinske vaje; 4.) grško slovnico; 5.) grške vaje; 6.) slovensko slovnico; 7.) slovensko berilo; 8.) zgodovine stari vek; 9.) zemljepis; 10.) aritmetiko; 11.) geometrijo; 12.) mineralogijo; 13.) botaniko; 14.) latinski slovar; 15.) grški slovar; 16.) nemško slovnico in 17.) nemško berilo.

Zdaj pa pogledjmo, koliko imamo izmed teh knjig gotovih. Z nemško slovnico in nemškim berilom smo preskrbeni. Tudi slovensko slovnico nam je letos spisal g. direktor J. Šuman in latinsko nam je pred nekoliko tedni omislil g. prof. Kermavner. A nimamo niti uvoda v dogmatiko, niti latinskih vaj, niti grške slovnice, niti grških vaj, niti zgodovine, niti zemljepisa, niti aritmetike, niti geometrije, niti prirodopisa, niti grškega, niti latinskega slovarja. Žalostno, a resnično je, da nimamo niti slovenskega berila za V. gimnazijalni razred!

Morebiti misli „Slov. Narod“, naj se tudi slovensko berilo „piše“ po diktatih! Potrebujemo tedaj celih trinajst novih učnih knjig, brez katerih bi bila vpeljava slovenščine v peti gimnazijalni razred res „iluzorična“.

* Mi niti v III., IV. in V. razredu mestnih ljudskih šol v Ljubljani nimamo potrebnih učnih knjig za slovenski učni jezik. Na predlog c. kr. mestnega šolskega sveta je bila že pred poldrugim letom izvoljena posebna, iz najboljših učiteljev ljubljanskih sestavljena komisija, da bi priredila potrebne učne knjige, a do sedaj še niti jedne ni mogla zgotoviti; kajti šolske knjige pisati ni lahka stvar. Škoda, da v tej komisiji ne sedi g. pèdagog „Slov. Naroda“. Ta bi vse potrebne slovenske šolske knjige kar iz rokava strésal. Samo to bi se bilo bati, da bi njegove učne knjige ne bile mnogo boljše, nego so njegovi pèdagogični uvodni članki. Pis.

Česar koli ga poprosite, bode vam dal, samo če je stvar pravična. O, moj boter je najboljši človek na svetu! On živi zmerom le za druge. Oh, ti moj Bog, kako ga jaz rada imam! . . . Le žalosten je večkrat. In onda moram tudi jaz jokati. In on, on me ima tudi tako rad! Časih se mi dozdeva — ni li to čudno? — da ga bolj ljubim kakor svojega očeta. To pač ni lepo, ne-li? Pa on je tako silno dober! . . . Tu! vidite li tam moža, ki prihaja sim? To je on. To je moj boter. Izvestno sem mu predolgo izostala, in skrbi ga za-me. Z Bogom! Ne zabite in pridite na pristavo. Povedati mi morate, če sem vam res srečo prinesel!“

S tem otide mlada deklica. Hipec pozneje bila je v naročji Rouvenatovem.

„Kdo li je bil človek, s komer si govorila?“ povpraša. — „Tisti ni od tukaj. Prihaja od daleč, kakor mi je pravil.“ — „Previdno ni, s komer si bodi kramoljati, Blanche.“ — „Si li jezen?“ — „Ne. Dajem ti samo sovet. Dosta zlih ljudi je na svetu.“ — „Tisti tam pa je dober. In tako star, tako ubog, tako nesrečen! Dala sem mu svoj denar.“ — „To si storila prav.“ — „Ste-li zopet dobri z manoj, gospod boter?“ — „Da in poljubiti vas hočem, gospodičina Dobrota!“

Res je, učiteljski zbor ljubljanske gimnazije z gosp. ravnateljem vred se je izrekel za vpeljavo slovenščine v V. gimnazijalni razred, in temu sklepu se je baje pridružil tudi c. kr. deželni šolski svet kranjski. Toda jako se moti „Slovenski Narod“, ako misli, da hoče učiteljski zbor brez knjig, samo s pomočjo diktatov in skript uvesti slovenščino kot učni jezik v V. razred. Knjige so *conditio sine qua non!* In prav tiste misli je tudi pisatelj uže večkrat omenjenih treh člankov. Tudi on hoče višje slovenske gimnazije, in ravno za tega delj opozarja Slovence o pravem času, naj si oskrbé potrebnih učnih sredstev. In to, da bi ne bilo pošteno, da bi ne bilo domoljubno? Gospóda slavna, zakaj tedaj vpijete nanj? Hvaležni bodite, da nam je odkril rano, katera nas sicer boli, katera se pa mora zaceliti, ako hočete kedaj imeti višjo slovensko gimnazijo. In kakor smo si hitro omislili s pomočjo slavne učne uprave za nižjo gimnazijo potrebnih knjig, tako bi ne bila nobena čarobija, preskrbeti jih — to se vé, da s pomočjo vladine — tudi za višjo gimnazijo. Ali faktum je, da jih ta hip še nimamo.

Konečno pušča „Slovenski Narod“ stvarne ugovore zoper omenjene tri članke izpred očíj; s posebno finim nosom zasleduje njih pisatelja ter ščuje narod zoper njega, naš list pa denuncira gg. poslancem slovenskim. To se res pravi „zgago delati“ (!). Naj bi „svetovni list slovenski“ pri miru pustil pisateljevo osebo, a stvarno pobijal nazore njegove, slovenske poslance pa rajši prosil, naj zastavijo resno in moško besedo za to, da Slovenci v Ljubljani res dobe, kar zahteva tudi gospod pisatelj naših člankov — slovensko višjo gimnazijo v Ljubljani!

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Kakor smo uže poročali, namerava se državni zbor sklicati v 25. dan t. m. Prej pa bode sklical še grof Hohenwart vodje desnice v posvetovanje glede bodoče organizacije desničarjev. Tako poročajo vsaj nekateri listi iz Levova. Ta shod se bode vršil dne 15., po drugih poročilih dne 20. t. m.

„Narodni Listy“ poročajo, da namerava praški župan dr. Černy odstopiti, in sicer zaradi bolehnosti; njegovi prijatelji so se do zdaj zastonj trudili, da bi ga pregovorili, naj bi ostal vsaj do nameščenja novega župana na županskem stolu.

Skoro vsi listi se še vedno bavijo o izgredih v Česki, v Langenbrucku, kjer so napali nemški pouličnjaki česke prodajalce. Pričela se je uže stroga preiskava. Do zdaj zaprli so sedem nemirnežev.

Deputacija iz Bosne in Ereegovine se pride dné 12. t. m. poklonit Nj. veličanstvu cesarju v

4.

Stari berač se zopet napoti počasi ob bregu proti Civryu.

Mislil je na Blancheo. „Ne!“ vikne sam tja pred-se. „Ne, to ni mogoče. Ljubeznivi ta otrok ne more biti hči Mellierova. V devetnajstem letu je, pravi. Pred devetnajstimi leti pa Mellier ni bil oženjen. Ne, njegova hči ni. Pa imenuje ga vendar svojega očeta. Pierre Rouvenat je njen boter. Ne utegne li biti hči Lucilina? Njena mati je umrla pri porodu in Lucila je izginola. Da, da, tako je: hči Lucilina je. In Lucila je mrtva.“

In berač koraka dalje, še hitreje, nego li prej. Ugledavši kraj Civry — prične se ustavljati. Bilo mu je, kakor da ga prevzema nagel strah. Jame drhteti, ko zagleda vrh topolov cerkvenega zvonik, teško diše ter bilo je, kakor da ga zapira stok. Kmalu pa se osrči in pride do prvih hiš v kraji. Kmetje so gledali za njim s svojih pragov. Ne da bi se za to kaj menil, prehodi vas do konca. Pred hišico, kjer je nekdanj bival volčji ubijalec s svojo ženo, ustavi se. Palica mu pade iz rok. Hišica je bila le še razvalina, groblja.

(Dalje prihodnje.)

Požego. Ercegovska deputacija zbrala se bode v Mostarji, potovala potem čez Serajevo ter se potem peljala po železnici od tam do Broda, kjer se združi z bosansko deputacijo. Vodil ja bode baje vladni svētnik Kosta Hörmann.

Poročali smo uže, da so nekateri listi pri- nesli vēst, da se je v Kromerīzi govorilo tudi o vtelovljenji Bosne in Ercegovine k Avstriji, da, da se je to celó za gotovo sklenilo. Nasproti tem vēstem pa pripoveduje praška „Politik“, da se o tem predmetu sploh v slednjem času ni nič go- vorilo, še menj pa v Kromerīzi in da se zdaj sploh nikakor ne namerava spremeniti dozdanje razmere.

Tuje dežele.

Iz Nemčije se inozemci, ruski podaniki ne- prestano iztiravajo. Pruski Poljaki so sklenili po- slati do nemškega cesarja deputacijo s prošnjo, naj bi se ustavilo to iztiravanje; a nekateri listi vedó pripovedovati, da cesar te deputacije ne bode sprejel. Iz Gdanskega samo iztiranih bode baje 1500 oseb, katere pripadajo večinoma trgovskemu stanu.

Francoski socialistični republikanci seinskega okraja izdali so volilni oklic, v katerem zahtevajo med drugim, naj se odpravi smrtna kazen, naj se zatró odvetje, otroci naj se v letih svojega šo- lanja prosto preživijo na državne stroške ter skrbí naj se za osebe, katere niso več za delo sposobne. To je gotovo lep program, a nekaterim franceskim volilcem zdelo se bode vender, da se jim še s tem premalo ponuja.

Novi namestnik v Elzasiji in Loreni, knez Hohenlohe, nastopil bode svoje mesto dné 1. ok- tobra.

Zdanja angleška vlada Salisburyjeva je baje uže za trdno sklenila, če zmagajo pri prihodnjih parlamentnih volitvah konservativce ter ostane ta vlada na krmilu, da odpošlje novo ekspedicijo v Sudan. Ta ekspedicija imela bode v prvi vrsti namen napraviti mir in red v deželi, potem pa jo spraviti po polnem pod angleško oblast. Če bode Angleže kdo podpiral pri tem podjetji in kdo, Tur- čija, Egipčani ali Italijani, ni še znano.

Smrt Mahdijeva zadela je hudo sudanske vstaše. Takoj vnel se je med njimi prepír, kajti zdaj nimajo nobenega vodje, kateri bi užival po- polno zaupanje ter bi mogel vkup držati vse raz- lične elemente. O Osmanu Digmi več vladarjev neče ničesa vedeti. Kakor se je pričakovalo, tako je prišlo — po Mahdijevi smrti razpala bode moč vstašev v Sudanu v nič. Če bodo Angleži pričeli novo ekspedicijo, bodo gotovo srečnejši nego so bili prvokrat, ne bode jim težko osvojiti si to ozemlje.

Dopisi.

Iz Višnje Gore, 4. septembra. (Izv. dopis.) Dne 2. t. m. imeli so tukajšnji volilci gospoda novo- izvoljenega državnega poslanca Fr. Šukljeta priliko osebno spoznati! Pripeljal se je omenjeni gospod v naše mesto, da razvije svoj program! Akopram je bil somenj in so radi tega volilci jako teško zapustili opravila svoja, došlo jih je lepo število, da ne rečem skoro vsi! Gotove osebe so se ve da izostale; sme jim pa žal biti, tako lepega dovršenega govora sigurno v mestu našem ne bodo čuli! Splošno je bilo navdušenje in odo- bravanje in čvrsto so doneli „živio“ in „slava“- klici po sobani! Jako smo hvaležni gospodu po- slancu, da nas je počastiti blagovolil; program njegov — vzet nam je iz sreč! Prejšnji naš go- spod državni poslanec, kateri nas je zastopal skozi šest let, nas v vsej tej dobi ni smatral vredne, da bi se nam bil le jedenkrat kot poslanec po- kazal ter spregovoril o svojem delovanju.

Vsakdo navzočih volilcev bil je, ostavši sobano, preverjen, da, ako bode sploh kaj za revno mesto naše in njega povzdigo storiti možno, storil bode novi naš državni poslanec! Lehko se je na lastne oči gospod poslanec prepričal, kako revno, zapu- ščeno je tukajšnje ljudstvo, saj kedo se je do zdaj zánj brigal, kedo imel voljo pomagati — izvoljenci

imeli so le hrepenenje po časti poslanca, ostalo jih ni ali saj jako malo brigalo! Naj se poda ta ali oni v naš kraj, našel bode žalosten vzgled bēde in revščine! Ljudstvo zanemarjeno, saj nima niti najpotrebnejšega v svoj obstanek, komaj da si popravlja borno hišico svojo, katera grozi se podreti! Gospodje merodajni, pridite in prepri- čajte se, in ako ne bodete milovali ljudstva, ka- tero tu prebiva, nimate ali srca ali ne ljubezni! In ta rod je slovenske krvi, na njegovih razvalinah pozidati hočete svojo čast in zmago vaši stranki!! V nadi pa, da nam bode novoizvoljeni poslanec, saj z dobro voljo pomagal, kličemo mu: „Slava!!“

— π. —

Razne vesti.

— (Mrtvec za različno porabo.) V ruski vasi Ilhovo nahaja se truplo uže pred več kot sto leti v ondotni kapelici v raki pokopanega veleposestnika G., katero pa je tako posušeno, da ne bo nikdar stroh- nelo. Sem in tja drži se ga tudi še nekoliko neke stare uniforme. S tem truplom počenjajo ondotni pre- bivalci vsakojake burke, a izročajo mu tudi resna opravi- lila. Posebno radi postavljajo ga kam za stražo. Nek oštir postavil ga je tako pred svoja vrata, da je moral vsakemu, ki je vrata odprl, pasti v naročje. Tudi pri pretepu so se ga uže posluževali. Tako ga je vzel nek razsajalec na mesto družega orožja v roke in je za- čel z njim mlatiti po glavah svojih nasprotnikov, na- kar se jih je polotila groza in so zbežali. Mrliča so v raki uže večkrat zazidali, a vselej so ga ljudje zopet priveli na dan. Sedaj so ga baje ravno zopet položili na svoje mesto, a kedo vé, koliko časa mu bodo pri- voščili počitek.

— (Na morskem obrežji podsuti.) Strašna nesreča poroča se iz Davlisha. Neka mlada dama, go- spica Watts, sprehajala se je preteklo soboto ob obalih ondotnega morja. Za njo bila sta dva po štiri in dve leti stara otroka, pa dve spremljevalki otrok. Dospevši do neke velike skale, vsedejo se v senco, hote odpo- čiti si. Najedenkrat pa se vtrga skalovje nad njimi ter pokrije po polnem obe pestunji in dveletno deklico. Štiriletni deček in gospica Watts bila sta hudo po- škodovana. Po dolgem trudu izkopali so podsute, se ve da mrtve in grozno zmečkane.

— (Praznoverstvo ameriškanskih gleda- lišnih igralcev in igralk.) Ameriškanski znameniti igralci imajo raznovrstne prazne vere. Edwin Booth postavim neče spati v hotelu v nikaki sobi, ako je njena številka nepar. Direktor Lawrence Barrett neče med svojimi ljudmi nobenega človeka, kateri bi imel v svojem imenu več ko jeden s. Igralka Clara Morris neče stopiti na nobeden oder, na katerem je videti kakega žeblja glavica. Morajo ga ven izdreti, ako jo hočejo pripraviti, da nastopi. Ceda Rehan ima velik strah pred iglicami, ako je glavica proti nji obrnjena. Misli, da ji to pomeni nesrečo. — No, v tem oziru Amerikanci pač niso nič naprej in nimajo nikakega vzroka, posmehovati se našemu nazadnjaštvu.

— (Zamurski dvoboj.) V Lexingtonu sklenila sta dva zamurca, ki sta se pulila za jedno in isto mlado zamurko, v dvoboju odločiti, komu naj črna kra- sotica pripade. A ta dvoboj ni bil tak, kakor smo jih pri nas navajeni, ampak napravila sta velik ris in v obsegu tega risa začela sta se zaletavati z glavami drug v družega. Pri tem poškodoval se je tudi zma- govalec tako zeló, da za sedaj še ne bo mogel misliti na svatovanje.

Domače stvari.

— (Najvišje odlikovanje.) Nj. veličanstvo cesar je z odlokom z dné 27. avgusta t. l. izvolil ravnatelju pomožnih uradov tukajšnje deželne vlade, ces. svetovalcu gosp. Andreju Logerju, povodom nje govega umiravljenja podeliti viteški križ Fran Josipo- vega reda v priznanje njegovega mnogoletnega zve- stega in izvrstnega službovanja. Gosp. Loger služboval je blizu 53 let.

— (Ukaz, zadevajoč oznanila na plat- nicah šolskih knjig.) Minister za uk in bogo- častje izdal je vsem deželnim šolskim oblastvom na- slednji ukaz gledé oznanil na šolskih knjigah: Ker sem opazil, da se na platnicah šolskih knjig nazna-

njajo taki slovstveni proizvodi, kateri so za mladino brezpogojno neprimerni, daje mi to povod omeniti, da ni dovoljeno, da se šolskim knjigam dodajejo kaka oznanila — z jedino izjemo inace navadnega oznanila potrjenih knjig iste založbe. Če se ne bode oziralo na to prepoved, se ne bode pričela aprobacijska obravnava ali pa se bode aprobatura odtegnila.

— (Kranjska hranilnica in nemški „schul- verein“.) Sklep kranjske hranilnice, vsled katerega bi se imela subvencionirati novoosnovana deška šola nem- škega „schulvereina“ v Ljubljani iz sredstev hranil- ničnega rezervnega zaklada, ni dobil, kakor čujemo, potrjenja deželne vlade.

— (Resnicoljubje „Slov. Naroda“.) Da še bolje karakterizujemo resnicoljubje in sploh postopanje „Slov. Naroda“, hočemo po natančnih poizvedbah ome- niti, da je poročilo tega lista, da bi se bil gosp. dr. Schuster ponudil, da prevzame službo zdravnika pri tukajšnji sodnji za polovico dozdanje nagrade, po polnem neresnična in tedaj izmišljena, kakor je tudi neresnično in izmišljeno, da bi bil gosp. dr. Schuster dobil službo tovarniškega zdravnika v Medvodah na podlagi nekega mu na Dunaji narejenega spričevala o znanji slovenščine, kajti ta služba mu je bila ponujena in podeljena, ne da bi se bilo od njega zahtevalo tako spričevalo.

— (Na tukajšnji višji realki) vpisujejo se učenci dné 12., 13. in 14. t. m.; v obrtno šolo, katera je v zvezi z realko, pa se vsprejemajo učenci dné 17. t. m.

— (Izpraševalna komisija za splošne ljudske in meščanske šole) do konca l. 1887/88 sestavljena je takó-le: Načelnik komisiji: gosp. Blaž Hrovath, ravnatelj na učiteljski; njegov namestnik: g. Josip Kreminger, profesor na realki; dalje so članovi te komisije profesorji na učiteljski gg. Josip Celestina, Viljem Linhart, Edvard Samhaber, Jakob Vodeb in Vilibald Zupančič; dalje gg. gimn. prof. Mihael Wurner, mest. ljudski nadučitelj Andrej Praprotnik, učitelj na vадnici Ivan Tomšič in Anton Nedved. Iz francoščine izpraševal bode prof. na realki gosp. Em. vitez Stauber in iz ročnih del gđc. Marija Fröhlich, učiteljica na vадnici.

— (Na državnem nižjem gimnaziji v Kranji) prične se šolsko leto dne 16. t. m. Učenci se oglašajo dne 14. in 15. m., sprejemni izpiti pa se bodo vršili dne 16. t. m.

— (Umrli) je dné 3. t. m. gosp. J. Klofutar, župnik v Doleh.

— (Popravek.) V včerajšnjem listu vrinilo se je na zadnji strani v prvem predalu o razstavi goveje živine v Kranjski Gori dné 12. oktobra nekaj po- mot: Kjer stoji 5. oktobra, stati mora pravo: 12. ok- tobra. — Podpis pri dopisu iz Gorenjih Vrem se ima glasiti: K-l-n. — Naj se te in druge malostne pomote izvole blagohotno popraviti.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 5. septembra. „Fremdenblatt“ zago- tavlja, da je poročilo „Innsbrucker Tagblatta“ o krvavem spopadu českih in nemških vojakov pri plzenskem manēvru po polnem neutemeljeno.

Madrid, 5. septembra. Pred palačo nemškega poslanika vršila se je sovražna demonstracija mno- gobrojne množice, ki je pobila okna, nemško zastavo doli potegnila in jo raztrgala ter zahtevala, naj se Nemčiji napové vojska. Klici: „Smrt Nem- cem, živila Španjska!“

Madrid, 5. septembra. Nemška vojna ladija ustavila se je dne 24. avgusta nepričakovano na otoku Yap ter razobesila nemški prapor. — „Epoca“ pripoveduje, da Španija ne sprejme raz- sodišča v zadevi Karolinskih otokov.

Pariz, 5. septembra. V Cimbebaziji v južni Afriki so domačini pomorili 103 misijonarje in druge Evropece.

Pariz, 4. septembra. Včera je v Marseillu umrlo dvanajst oseb na koleri.

Madrid, 4. septembra. Liberalni in opozi- cijski listi zahtevajo soglasno, naj se takoj skliče državni zbor, če Nemčija ostane pri tem, da od- reka Španiji pravice do Karolinskih otokov.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 4. septembra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	82-90
„ „ „ srebri	83-40
Zlata renta	109-35
5% avstr. renta	99-90
Delnice narodne banke	869-—
Kreditne delnice	286-75
London 10 lir sterling	124-65
20 frankovec	9-90
Cekini c. kr.	5-86
100 drž. mark	61-15

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
4. septbr.	7. zjutraj	736.06	16.1	jzpd. sr.	d. js.	0.00
	2. pop.	734.28	21.7	„	obl.	dež
	9. zvečer	732.99	16.0	jzpd. sl.	p. js.	

Solidna rodbina brez otrok sprejme

jednega dijaka

z dežele na stanovanje in hrano pod zelo ugodnimi pogoji. — Kje? pové upravništvo «Ljublj. Lista». (135)

Vožni red Rudolfove železnice,
veljaven od 1. junija 1885.
Ljubljana-Terbiž.

Postaje	Osobni vlaki			
	1. 2. 3. razred po noči	1. 2. 3. razred zjutraj	1. 2. 3. razred dopolud.	1. 2. 3. razred zvečer
Ljubljana, juž. želez. odh.	12.15	6.40	11.40	6.35
Ljubljana, Rud. želez. „	12.19	6.44	11.45	6.39
Vižmarje	12.29	6.53	11.55	6.48
Medvode	12.41	7.04	12.07	6.59
Loka	12.56	7.17	12.21	7.12
Kranj	1.12	7.31	12.38	7.26
Podnart-Kropa	1.30	7.48	12.56	7.43
			popol.	
Radovljica (m. p.)	1.49	8.05	1.14	8.—
Leace-Bled	1.55	8.12	1.24	8.08
			zjutraj	
Javornik	2.16	8.29	1.46	8.25
Jesenice	2.27	8.39	1.57	8.33
Dovje	2.47	8.56	2.18	8.49
Kranjska Gora	3.16	9.21	2.48	9.11
Rateče-Bela Peč	3.31	9.37	3.03	9.24
Terbiž . . . . . prih.	3.48	9.55	3.20	9.38

Terbiž-Ljubljana.

	po noči	zjutraj	popol.	zvečer
Terbiž . . . . . odh.	12.36	7.28	1.10	6.20
Rateče-Bela Peč	1.01	7.44	1.30	6.39
Kranjska Gora	1.22	7.57	1.46	6.53
Dovje	1.55	8.22	2.19	7.19
Jesenice	2.23	8.41	2.43	7.41
			zjutraj	
Javornik	2.30	8.47	2.50	7.48
Leace-Bled	2.56	9.06	3.15	8.13
Radovljica (m. p.)	3.03	9.12	3.22	8.21
Podnart-Kropa	3.27	9.29	3.44	8.44
Kranj	3.47	9.45	4.02	9.03
Loka	4.06	9.59	4.20	9.20
			dopol.	
Medvode	4.21	10.12	4.34	9.34
Vižmarje	4.34	10.23	4.46	9.46
Ljubljana, Rud. žel. prih.	4.44	10.31	4.55	9.55
Ljubljana, juž. žel. „	4.50	10.35	5.—	10.—

V Kleinmayr-jevi in Bambergovi knjigarni se dobivajo:

Josipa Jurčiča Zbrani spisi.

- I. zvezek: **Deseti brat.** Cena 1 gld.
- II. „ **Pripovedni spisi:** Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slovenca. — Cena 70 kr.
- III. zvezek: **Pripovedni spisi:** Domen, Jurij Kobilca, Dva prijatelja, Vrban Smukova ženitev, Golida, Kozlovska sodba. — Cena 70 kr.
- IV. zvezek: **Pripovedni spisi:** Tihotapec, Grad Rojtnje, Klosterski žolnir, Dva brata. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštnino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 34

Umetne **zobe in zobovja** vdevlje po najnovjšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter izvršuje **plombovanja in vse zobne operacije** (39) 44
zobozdravnik A. Paichel, poleg Hradeckega mostu, 1. nadstropje.

Kisla voda, kopelišče Radvanj
V svojo jako obilo „natro-lithion-kislino“. Garodovi poskusi so dokazali, da je ogljeno-kisli „Lithion“ pri protinskih bolečinah najboljši in najgotoveje zdravilo. 52-22 (81)
Vselej obilega oglenokislika, natrona in lithiona je radvanjska kislina kot specifikum pri: protini, kamni v žolci, mehurji in ledvicah, zlati žili, bramborici, brahuru, zlatenici, želede-nih boleznih in pri kataru v obče. Kopelji, stanovanja in restavracija po ceni.

V našem založništvu je izišel na svitlo drugi pomnoženi natis: **Poezije S. Gregorčičeve.** Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo 2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.
Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg knjigotržnica v Ljubljani.

Zaloga zemljevidov c. kr. generalnega štaba. Mera 1:75000. Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.
Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova knjigarna v Ljubljani.

V Ameriko pride najceneje, kdor se obrne na **Anolda Reifa, Dunaj, I., Pestalozzigasse 1,** najstarejša tvrdka te vrste. **Natančneje izpovedbe in prospekti zastonj.** (22) 50-27

Odklikovan s tremi zlatimi in ječno svetinjo za zasluge **Fran Jožefov grenki vrelec** od davna iskušena, izborna grenka voda. **Zaloga povsodi. Vodstvo je v Budimpešti**

Nemška privatna ljudska šola za dečke.

Upisuje se **dne 11., 12. in 13. septembra** od 9. do 12. ure dopoldne v realkinem poslopji pri tleh. Vsprejem je samo za I. in II. razred. Pogoji: znanje nemškega jezika.

Upisanje je vsake pristojbine prosto; pouk brezplačen.

Ljubljana dne 1. septembra 1885.

(132) 2-1 **Vodstvo šole.**

Carsko, mareno in bock-pivo iz pivovara bratov **Kosler** priporoča v zabojih po 25 in 50 steklenic **A. Mayerjeva** trgovina piva v steklenicah v Ljubljani. (118) 8

Blago za in ženske moške obleke le iz trajne ovčje volne, za moža srednje velikosti 3-10 metrov { za gld. 4,96 iz dobre ovčje volne; za „ „ 8,— „ boljše „ „ jedno obleko { „ „ 10,— „ fine „ „ „ „ 12,40 „ jako fine „ „ Peruvijen iz najfine ovčje volne v najmoder-nih bojah, najnovije za **gospejne suknene obleke, meter po gld. 2,20 in gld. 2,40.** Črni kožuhati Palmerston-tricot, čista ovčja volna za **gospejne zimske plašče, meter po 4 gld.,** loden za **gospejne plašče zoper dež in oblačila.** Popotne ogrinjače, komad po gld. 4, 5, 8 in do gld. 12.—. Najfineje obleke, hlače, prevle-kače ali svrne suknje, blago za suknje in dežne plašče, tifl, loden, komis, predenino, cheviot, tri-cot, ogrinjače za dame in biljardne preproge, peruvien, toskin priporoča **Jan. Stikarofsky** — 1866 — fabriška zaloga v Brnu. **Vzorki franco.** Vzorki (ogledniki) razpošilja-vajo se gg. krojaškim mojstrom **nefrankovano.** **Pošiljajte proti povzetji čez 10 gld. franco.** V zalogi imam sukna vedno za več nego 150000 gld. av. v. in umeje se, da mi pri veliki svetovni trgovini ostane mnogo suknenih **ostan-kov,** dolžih od 1 do 5 metrov, in sem torej pri-moran, take ostanke po **jako nizkih fabriških cenah** razpečavati. Vsak pametno misleč človek mora sprevideti, da od tako malih ostanikov **ni možno** razpošiljati **vzorkov** na ogled, ker bi marveč vsled nekoliko stotin naročenih teh vzorkov ne ostali v kratkem nijedni vzorki a je torej skozi in skozi **sleparija,** ako firme sukne-nega blaga inserirajo sukne ostanke; v tacih slučajih so vzorki odrezani od celih kosov a ne od ostanikov, torej je namen takega postopanja očividni. (125) 24-2 **Ostanki,** ki ne ugajajo, se zamenjavajo ali pak se pošlje nazaj denar. **Dopisi** vsprejemljó se v nemškem, ogerskem, českem, poljskem, laškem in francoskem jeziku.

Premeščenje ključaničarske delarnice. Svojim p. n. odjemnikom uljudno oznanjam, da sem svojo uže 20 let obstoječo delarnico iz Krojaške ulice v **novozgradjeno ključaničarsko delarnico Gledališke ulice št. 8** kjer se nahaja i moja železninska prodajalnica, premestil. Zahvaljujoč se najuljudneje za meni dosedaj izkazano zaupanje, pro-sim, da bi blagovolili vsa svoja naročila pošiljati v novo delarnico. Z velespoštovanjem **Albin C. Ahčin** Prejšnja delarnica odda se takoj kot magacin ali pa za kako drugo poslovišče. (134) 3-1